ilgisine maruz kalmayıp toplumsal ilişkiler ağı içerisinde toplum ve devlet içinde de önemli bir gündem konusu olmuşlardır. Bu ilişkilerin nasıl bir anlam taşıdığının ve tıp tarihi içinde ne anlama gelebileceğinin düşünülmesi bakımından adli olgu olarak kabul edilebilecek psikiyatrik durumların ne şekilde ele alındığının değerlendirilmesi önemli görülmüştür.

Bu değerlendirmelerden yola çıkılarak bu çalışmada olgularla psikiyatri tarihine ilişkin bir çerçeve sunulması amaçlanmıştır. Bu bağlamda bu ön çalışmada öncelikli olarak Osmanlı tıp tarihi için klasik dönem olarak değerlendirilen 1827/1242(H) tarihinden önceki döneme odaklanılmıştır. Çalışma kapsamında Osmanlılarda Sağlık adlı eser, Devlet Arşivleri Veri Sistemi ve İstanbul Kadı Sicilleri taranarak konu kapsamına girebilecek olgulara odaklanılmıştır. Çalışma kapsamında başta akıl hastalığı hükümleri ve vasi tayini gibi olgular olmak üzere çeşitli tartışmalara mevzu olmuş olgu örneklerinin sunulması ve tartışılması amaçlanmıştır.

***

TUVALLERE YANSIYAN HASTA BEDENLER

Serap Yılmaz, Sezer Erer Kafa

Tıp ve sanat, tarih boyunca etkileşim içerisinde olmuştur. İnsan bedenine dair bilginin ve beden algısının gelişmesinde önemli bir araç olan sanat, hastalıkların tarihsel süreçteki yansımalarını vermesi açısından da önemli bir yere sahip olmuştur. Edebiyat, müzik, heykel, resim gibi alanlar sayesinde dönemsel olarak sağlık ve hastalığa bakış, hastalıklar, hastalıkların insanlar üzerindeki etkileri, kullanılan tedavi yöntemleri ve hastalıklarla başa çıkma yöntemleri hakkında çeşitli bilgilere ulaşılabilmektedir. Sözcüklerle uzun uzadıya anlatılması gereken ya da kimi zaman anlatılması güç olan bazı durum, hastalık, yaklaşım vb. ise tek bir resim/görsel ile ifade edilmeye çalışılmıştır.

Bu bildiri ile görsel sanat alanlarından biri olan resmin, tıp alanındaki bilginin görsel ifadesinin sunulmasında sağlamış olduğu ve kalıcılığının daha fazla olmasındaki öneminin verilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Pieter Brueghel (1525-1569), Giovanni Battista Crespi (1573-1632), Francisco Goya

(1746-1828), Salvatore Tresca (1750-1815), Edward Munch (1863-1944), Frida Kahlo (1907-1954), Abidin Dino (1913-1993), Nedim Günsür (1924-1994) ve Neşe Erdok (1940) gibi sanatçıların tuvallerine yansıyan hastalık teması ve hasta bedenler incelenerek sunulacaktır.

***

NURİYAN PAŞA: KIZILAY'IN ŞEREF DEFTERİ

Eray Serdar Yurdakul, Nuray Güneş, Fatih Namal

Osmanlı Devleti'nde savaşlarda yaralanan askerlere taraf gözetmeksizin sağlık hizmeti vermek ve insani yardım yapmak maçıyla ilk olarak 11 Haziran 1868 tarihinde "Mecruhin ve Mardayı Askeriyeye İmdat ve Muavenet Cemiyeti" kurulmuştur. Cemiyet günümüzdeki Türk Kızılayı'nın çekirdeğini teşkil etmiştir. Kuruluşunun ardından faaliyetlerine bir süre ara veren Cemiyet, 1877-1878 Osmanlı Rus Savaşı'nın hemen öncesinde "Osmanlı Hilâl-ı Ahmer Cemiyeti" adıyla 14 Nisan 1877 tarihinde canlandırılarak hayata geçirilmiştir.

Resmen kurulan Osmanlı Hilal-i Ahmer Cemiyetinin Merkez Yönetim Komitesi oluşturulmuş ve Meclis-i Umum-u Sıhhiye İkinci Reisi Hacı Arif Bey başkan seçilmiştir. Başkan Yardımcısı olarak, Dr. P. Sarell ve Devlet Şurası azasından Nuriyan Efendi görevlendirilmiştir.

Bu tebliğde, Osmanlı Hilal-i Ahmer Cemiyetinin Başkan Yardımcısı seçilen Devlet Şurası azasından Nuriyan Efendi tarafından 1877 tarihinde oluşturulmuş, Türk Kızılay'ının ilk şeref defteri diyebileceğimiz, Gülhane Tıp tarihi Müzesi envanterinde bulunan tarihi belgeyi tanıtmayı amaçladık.

Defterde, Hilâl-ı Ahmer'in ilk merkez komitesi azaları, toplantı salonları, 93 Harbi öncesi açılan sağlık teşkilleri ve personeli, bazı tıbbi vakalar gibi dönemin tarihine ışık tutacak çok önemli vesikalar yer almaktadır.

***

Dr Öğretim Üyesi Meryem Türkan Işık
Dr Öğretim Üyesi Önder İlgili
Öğretim Görevlisi Dr Şükrü Keleş
Dr Eczacı Özgür Kıran
Dr Öğretim Üyesi Yusuf Koçak
Dr Sadık Nazik
Dr Öğretim Üyesi Selda Okuyaz
Doç Dr Oya Ögenler
Dr Öğretim Üyesi Sibel Öner Yalçın
Dr Öğretim Üyesi Melike Öztürk
Dr Öğretim Üyesi Şükran Sevimli
Prof Dr Sevgi Şar
Doç Dr Halil Tekiner
Dr Öğretim Üyesi Serap Torun
Doç Dr Gülay Yıldırım
Araştırma Görevlisi Çağrı Zeybek Ünsal

DEĞERLİ KATILIMCILAR,

Kırşehir Ahi Evran, Hacettepe ve Çukurova Üniversiteleri'nin tıp tarihi ve etiği birimlerinin birlikte düzenlediği bu kongrenin gerçekleştirildiği Kırşehir, Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Günleri toplantılar dizisinin 1999'da Adana ile Tarsus'ta başlayan yolculuğunun on birinci durağı. Bu noktada bulunmaktan büyük bir mutluluk ve onur duyuyor, bugüne ulaşmamızı sağlayan şimdiki ve önceki toplantıların tüm katılımcılarına ve destekleyicilerine içtenlikle teşekkür ediyoruz.

Kongrenin bilimsel programında 103 çalışmacının imza sahibi olduğu, iki anma konuşması, 63 sözlü bildiri ve 11 poster bildiri yer alıyor. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi'nin değerli rektörü Vatan Karakaya tarafından kongre açılış töreninde verilecek konferans da bu programa katkı sağlayan bir unsur. Sosyal program ve kongre gezisi ise katılımcıların Kırşehir'in ve komşusu Nevşehir'in zengin kültürel birikimi ile görerek, dinleyerek, tadarak tanışabilmesini sağlamaya yönelik olarak oluşturuldu.

XI. Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Günleri'ne verdikleri kurumsal ve kişisel destekler için kongrenin ev sahipliğini üstlenen Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Rektörlüğü'ne ve Tıp Fakültesi Dekanlığı'na; Neşet Ertaş Kültür Sanat Merkezi'nde kongreye salon tahsisi yapan Kırşehir Belediyesi'ne; sosyal programımızı destekleyen Kırşehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'ne; kongre katılımcılarına yayınlarını armağan eden Uğurol Barlas'a ve Piya Yayın'a, Emre Dölen'e ve Türkiye Kimya Derneği'ne, Funda Gülay Kadıoğlu'na, Sadık Nazik'e, Selim Kadıoğlu'na ve Hatay Büyükşehir Belediyesi'ne; kongre açılışına müzikal katkı sağlayan Halil Tekiner'e müteşekkiriz.

Kongre Düzenleme Kurulu

KONGRE ONUR KURULU

Prof Dr Vatan Karakaya

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Rektörü

Prof Dr İlter Uzel

Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Günleri Kurucusu

Prof Dr Mustafa Kasım Karahocagil

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı

DÜZENLEME KURULU BAŞKANLARI

Prof Dr Nüket Örnek Büken

Prof Dr Selim Kadıoğlu

KONGRE SEKRETERİ

Araştırma Görevlisi Dr Arif Hüdai Köken

DÜZENLEME KURULU ÜYELERİ

Dr Öğretim Üyesi Meltem Akbaş

Doç Dr Sultan Alan

Dr Öğretim Üyesi Taha Ayyıldız

Hasan Hüseyin Bahadır

Dr Öğretim Üyesi Rana Can

Dr Öğretim Üyesi Fatma Çelik

Prof Dr Muttalip Çiçek

Dr Öğretim Üyesi Mümtaz Dadalı

Dr Öğretim Üyesi Müge Demir

Dr Öğretim Üyesi Şaziye Dinçer Bahadır

Dr Öğretim Üyesi Hasan Erbay

Doç Dr Ali Güneş

Öğretim Görevlisi Gülay Halidi

XI. LOKMAN HEKİM GÜNLERİ

18-21 HAZİRAN 2019 KIRŞEHİR

Kırşehir Ahi Evran - Hacettepe - Çukurova Üniversiteleri
Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalları

XI. LOKMAN HEKİM TIP TARİHİ ve FOLKLORİK TIP GÜNLERİ

KIRŞEHİR 18-21 HAZİRAN 2019

BİLDİRİ ÖZETLERİ

ANKARA
2019